

BAR

Poput većine crnogorskih gradova, i Bar je tokom svoje istorije pripadao različitim civilizacijskim i kulturološkim svjetovima. Međutim, za razliku od drugih crnogorskih gradova, Bar danas nije prepoznatljiv samo po jednom od svjetova čiji je dio, ponekad i vjekovima bio. Na nasljeđu jedne epohe, nastajalo je i izgrađivalo se novo. U tom novom nasljeđu uvijek su se jasno prepoznavale tekovine predašnjeg.

Grad maslina, pomorska kapija Crne Gore, vjekovno ognjište suživota, bez obzira na vjeru i naciju, Bar predstavlja spoj modernosti, tradicije i ljepote. Značajan je kao dinamični ekonomski centar Crne Gore, ali i kao grad koji čuva bogatu kulturno-istorijsku tradiciju. Neki od najznačajnijih civilizacijskih dometa na prostoru Crne Gore, nastali su u Baru: ovdje su sačuvani ostaci najstarijih pisanih spomenika, ovdje je nastalo najznačajnije književno-istorijsko djelo crnogorskog srednjeg vijeka, a grad je bio sjedište i najstarije vjerske institucije Crne Gore (Barske nadbiskupije). Pored toga u Baru se nalazi jedno od najstarijih maslinovih stabala na svijetu, Stara maslina na Mirovici, stara preko 2000 godina.

Bogata kulturno-istorijska tradicija sjedinjena je na prostoru Bara sa jedinstvenim darovima prirode, povoljnom klimom i izuzetnim geografskim položajem.

Prijatna mediteranska klima privlači veliki broj turista svake godine. Sa prosječnih 270 sunčanih dana godišnje, Bar je jedan od najsunčanijih gradova Mediterana. 44 km morske obale, od kojih više od 9 km čine plaže, 67 km obale Skadarskog jezera i planinski masiv koji razdvaja ove dvije velike vodene površine, čine Bar idealnim odredištem kako za turiste koji žele da se odmore na prelijepim plažama i uživaju u netaknutoj prirodi, tako i za one koji hoće da obiđu brojne kulturne i vjerske spomenike ili da svoj odmor aktivno provedu baveći se brojnim sportskim aktivnostima.

STARI BAR

Svako ko je makar jedanput posjetio davno oronule ruševine Starog Bara, jednog od najvećih arheoloških lokaliteta u zidinama na svijetu, nije mogao da ne ostane zadivljen pred ljepotom njegovog prirodnog okruženja u koje se stopio, oplemenjujući vjekovima gordi planinski masiv Rumije koji ga nadvisuje. Taj kontrast prirode i mediteranskog nasljeđa predstavlja jednu od najznačajnijih kulturno-istorijskih znamenitosti Crne Gore.

U ovom jedinstvenom spomeniku prošlih vremena prepoznaju se očuvani ostaci mnogih civilizacija i država koje su njime vladale, kao tragovi svakodnevnog života ljudi u njemu. U gradu se nalaze crkve i građevine iz različitih epoha, trgovi, srednjovjekovne palate i kuće u kojima je nekada bujao život. Danas u Starom Baru život počinje onog trenutka kada posjetilac uđe u njega. Za razliku od drugih

srednjovjekovnih gradova u Crnoj Gori, ali i šire, ovdje nije očuvan kontinuitet života u gradu, tako da novo doba nije donijelo prepravke koje bi narušile njegov nekadašnji ambijent.

Ono što će Vas posebno fascinirati u susretu sa Starim Barom je monumentalnost ovog grada, tj. dimenzije njegove tvrđave i raznolikost spomeničkog nasljeđa. Tako različito spomeničko bogatstvo nema nijedan drugi grad u Crnoj Gori.

KULTURNO-ISTORIJSKI SPOMENICI

Bogato kulturno-istorijsko nasljeđe Bara i okoline pripada različitim epohama i civilizacijama. Bilo bi jako teško pobrojati sve one izuzetne spomenike koje Bar ima, zato spominjemo samo neke od njih.

Jedan od najstarijih spomenika na ovom području, i ujedno najstariji hrišćanski vjerski objekat u Crnoj Gori, je barski trikonhos iz VI vijeka, čiji se ostaci nalaze u centru grada. Ovdje je u drugoj polovini XII vijeka nastao i „Ljetopis popa Dukljanina“, najznačajnije književno-istorijsko djelo srednjeg vijeka na ovim prostorima. Na samo nekoliko kilometara od gradskog jezgra, na poluostrvu Ratac, između Bara i Sutomora, nalaze se ostaci velikog manastirskog kompleksa Bogorodice Ratačke koji je pripadao benediktinskom redu, a pretpostavlja se da je osnovan u IX vijeku. Nedaleko od Sutomora nalazi se i djelimično očuvana tvrđava Nehaj, koju su koristili i Mlečani i Osmanlije. Kao utvrđeni mletački grad, Nehaj se u pisanim izvorima prvi put pominje u XVI vijeku kao Fortezza dei Spizi. Barskoj opštini takođe pripadaju i prelijepe crkve i manastiri, koje su podignute u vrijeme Balšića (XIV-XV vijek), na ostrvima na Skadarskom jezeru: Beška, Moračnik, Starčevo...

Bar je jedan od malobrojnih gradova koji se može pohvaliti sa nekoliko crkava koje predstavljaju rjedak religijsko-sociološki fenomen. Naime ove crkve su podjednako koristili pripadnici obje hrišćanske konfesije – pravoslavci i katolici.

Od kulturno-istorijskih spomenika u Baru zasigurno najviše pažnje privlači dvorac kralja Nikole iz XIX vijeka. Izgrađen neposredno uz morsku obalu, danas je dom Zavičajnog muzeja u kome su pohranjeni najznačajniji arheološki nalazi sa ovog područja. U okviru dvorskog kompleksa nalaze se, osim zgrade Dvorca, dvije kule za stražare – gvardije, tzv. Mali dvorac – dvorska kapela i zimska bašta. Ovi objekti, okruženi prelijepim parkom u kome su još u vrijeme kralja Nikole zasađene vrlo rijetke vrste drveća i egzotičnog rastinja, čine jedinstvenu istorijsko-ambijentalnu cjelinu.

Stara maslina na Mirovici je spomenik prirode po kome je Bar prepoznatljiv. Vjeruje se da je stara više od 2000 godina, i jedno je od najstarijih stabala maslina na svijetu. Zbog svojih prirodnih, morfoloških, ambijentalnih, estetskih i istorijskih vrijednosti ovaj izuzetni spomenik prirode stavljen je pod zaštitu države 1957. godine. Za staru maslinu na Mirovici vezane su brojne legende i predanja. Jedno od

njih kaže da su se pod njenom krošnjom nekada okupljale zavađene porodice i tu se mirile - otuda i naziv Mirovica.

SELO GODINJE

Selo – nekadašnja vladarska prijestonica! To je Godinje, selo koje se nalazi blizu Skadarskog jezera, četiri kilometra sjeverozapadno od Virpazara. Prema jednom dokumentu iz 1408. godine, posljednji vladar iz crnogorske dinastije Balšića, Balša III, imao je svoju rezidenciju u ovom selu. Kada god bi on boravio u Godinju, ono je bilo prijestonica crnogorske države. Nesumnjivo da je prelijepa priroda i blaga klima, uticala na crnogorskog vladara da ovdje podigne svoj dvor.

Godinje je selo sa izuzetno neobičnom arhitekturom. U uvali blago nagnutoj prema Skadarskom jezeru, podignute su kuće od klesanog kamena, zbijene jedna uz drugu, a između njih ozidani su prolazi. Gledano iz daleka, središte sela liči na srednjovjekovnu tvrđavu koja dominira nad Skadarskim jezerom. Ovakvu arhitekturu sela uslovia su nemirna vremena, kada je bilo potrebno da naselje bude sigurno i sposobno za odbranu. Najstarija arhitektura Godinja očuvala je svoju ljepotu i neobičan izgled, do naših dana.

U blizini Godinja (Mijeke) otkriveno je i veliko praistorijsko nalazište s predmetima iz gvođenog doba. Nedaleko od sela nalazi se još jedna istorijska znamenitost – ostrvo Grmožur, s osmanskim tvrđavom iz XIX vijeka, koja je u vrijeme kralja Nikole služila kao zatvor.

SKADARSKO JEZERO

Skadarsko jezero je mjesto gdje se susreću ljubitelji prirode, krstarenja, lova i ribolova, kulturno-istorijskih spomenika. Svakom od njih ono pruža neponovljivi užitek.

To je najveće jezero na Balkanu i jedan od najsloženijih eko - sistema Crne Gore. Oivičeno vijencem planina, koji čine Lovćen, Sozina, Sutorman, Rumija, Taraboš i Prokletije, Skadarsko jezero ima površinu koja varira tokom godišnjih doba, a pri najvišem vodostaju dostiže oko 540 km². Tektonski procesi učinili su ga kriptodepresijom, pa mu se površina nalazi iznad, a dno ispod nivoa mora. Priroda i čovjek su ga učinili središtem Crne Gore.

Na jezerskim ostrvima, kojih je više od 50, nalaze se brojne crkve i manastiri koji su kroz istoriju bili centri ne samo vjerskog, nego i kulturnog života. Tipološki se ne mogu svrstati ni u jedan dotadašnji graditeljski stil, već predstavljaju originalan spoj istočnih i zapadnih stilova.

Zbog prirodnih i kulturno-istorijskih vrijednosti, Skadarsko jezero je 1983. godine proglašeno nacionalnim parkom. Skadarsko jezero je poznato kao jedan od najvećih ptičjih rezervata u Evropi, stanište nekih ugroženih vrsta. Bogata fauna Skadarskog jezera uključuje i neke endemske vrste, kao i više od 45 ribljih vrsta koje ga nastanjuju. 67 kilometara obale Skadarskog jezera koji pripadaju barskoj opštini veoma su razučeni, sa brojnim zalivima, živopisnim ribarskim naseljima i izletištima do kojih se može stići samo čamcem.

PLAŽE

Bar ima više od 44 km morske obale, sa dvadesetak plaža dužine preko 9 km. Čim iz pravca Petrovca uđete na teritoriju barske opštine, doći ćete prvo u Čanj, na plažu dugu oko 1.100 m, sa sitnim pijeskom različitih boja. Brodićem iz Čanja stižete do Kraljičine plaže, kojoj se inače može prići samo s morske strane. To je istinski dragulj barske rivijere ograđen prirodnim bedemom visokih sedimentnih stijena. A kada iz Čanja krenete prema Sutormu, susreće vas plaža Maljevik, duga oko 300 m, i okružena gustom i mirisnom borovom šumom koja nudi prirodno skrovište od zraka vrelog ljetnjeg sunca.

Za one koji vole uzbudljive plaže u čijoj su neposrednoj blizini restorani i kafići, sutormska plaža je pravi izbor. Ova pješćana plaža duga je 1.200 m, a na njoj se tokom čitavog ljeta održavaju turniri u bič-sokeru i bič-voleju.

Nedaleko od poznatog srednjovjekovnog manastirskog kompleksa Ratac nalazi se Crvena plaža, nazvana po boji njenog sitnog pijeska. Plaža je okružena borovom šumom, a nalazi se stotinjak metara od magistralnog puta koji vodi prema Baru.

Prije ulaza u gradsko jezgro Bara, nalazi se plaža Žukotrlica, duga oko 1.200 m. Plaža je šljunkovita, a okružena je borovom šumom i raznim mediteranskim rastinjem.

Gradska plaža nalazi se ispred Dvorca kralja Nikole, a duga je oko 750 m. Kao stvorena da zadovolji različite ukuse - jedan dio plaže prekriven je sitnim pijeskom, dok je drugi šljunkovit. Brojni ugostiteljski sadržaji, hotel „Princess“, zatim sportski tereni i Dvorac kralja Nikole sa stoljetnim parkom posjetiocima nude zabavu i upotpunjuju užitek u čarima ove plaže.

Desetak kilometara od Bara, prema Ulcinju, nalazi se jedna od najposjećenijih barskih plaža – Veliki pijesak. Duga je 380 m i udaljena od magistralnog puta oko 250 m. Uz plažu su podignuti brojni ugostiteljski objekti, restorani i diskoteke.

Na samoj granici opština Bar i Ulcinj, u naselju Bušat, nalazi se plaža Val maslina koja je dobila ime po maslinjacima koji se nalaze u njenoj neposrednoj blizini. Ova 200 m duga šljunkovita plaža ispunjava najviše ekološke i tehničke standarde pa se na njoj vije Plava zastavica, simbol plaža najvišeg kvaliteta.